

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายต่อการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของประเทศไทยโดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนคือส่วนแรกเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ตามวิธีการแบบ environmental kuznets curve ส่วนที่สองเป็นการใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติด้วยเทคนิควิธี cointegration และ error correction model (ECM) ตามกระบวนการ ARDL (Autoregressive Distribute Lag) ซึ่งสามารถนำไปสู่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการพิจารณาผลกระทบที่มีต่อการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยผลการวิจัยเป็นดังนี้

4.1 การทดสอบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานเส้นโค้งสิ่งแวดล้อมของคุชเน็ตส์

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายต่อการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของประเทศไทยตามสมมติฐานเส้นโค้งสิ่งแวดล้อมคุชเน็ตส์ (EKC) พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานเส้นโค้งสิ่งแวดล้อมคุชเน็ตส์ (EKC) โดยปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จะเพิ่มสูงขึ้นเมื่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายและปริมาณดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น (พิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย ($\ln EC$) และดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม ($\ln MPI$) มีค่าเป็นบวก) หรืออธิบายได้ว่าปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายและดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมในระยะแรกของการพัฒนาเศรษฐกิจอันเป็นผลทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยเพิ่มมากขึ้น แต่ในเวลาต่อมาผลของการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจเติบโตอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงโครงสร้างเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ดัชนีอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงระดับหนึ่ง (จุดวกกลับ) ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม (ซึ่งพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม ($\ln MPI$) มีค่าเป็นลบ (ตารางที่ 4.1)

ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงผลลัพธ์จากการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ทำให้ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้นหรืออีกนัยหนึ่งกล่าวคือการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นก่อให้เกิดความต้องการคุณภาพชีวิตที่ขึ้น ส่งผลต่อความต้องการหรืออุปสงค์ในคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ที่ตีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะอุปสงค์ในคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีลักษณะเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย (luxury good: จีระ 2553) กล่าวคือความต้องการสินค้านี้จะเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนมากกว่าการเพิ่มขึ้นของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม)

ตารางที่ 4.1 การประมาณการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมและการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ตามสมมติฐานเส้นโค้งสิ่งแวดล้อมของคูชเน็ตส์ (EKC)

ตัวแปร(variables)	ค่าสัมประสิทธิ์ (coefficient)
ค่าคงที่ (Constant)	-0.5346 (-3.5803)*
การใช้พลังงานขั้นสุดท้าย ($\ln EC$)	1.0457 (64.2671)*
ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม ($\ln MPI$)	0.6888 (7.3624)*
ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมยกกำลังสอง ($\ln MPI^2$)	-0.0789 (-8.4373)*
R^2	0.9959
Adjusted R^2	0.9958
จำนวนข้อมูล	264
คาบเวลา	2531 - 2552

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าสถิติ t (t-statistic)

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

4.2 การทดสอบ Cointegration และ Error Correction Model ตามกระบวนการ ARDL

วิธีการทดสอบ cointegration ของกระบวนการ ARDL จะไม่เหมือนการทดสอบ cointegration โดยวิธีทั่วไป เนื่องจากการใช้เทคนิคตามกระบวนการ ARDL มีการหลีกเลี่ยงที่จะจัดหมวดหมู่ของตัวแปรให้เป็น I(1) และ I(0) อีกทั้งไม่จำเป็นต้องทำการทดสอบ Unit Root ก่อนแต่อย่างใด (Bahmani Oskooee and Brooks, 1999: 160)

โดยการศึกษาตามกระบวนการ ARDL นี้สามารถแบ่งเป็นขั้นตอนหลัก ๆ ได้ 2 ขั้นตอนซึ่งเป็นการตรวจสอบและประมาณค่าในระยะสั้นควบคู่กับการประมาณค่าในระยะยาว โดยในขั้นตอนแรกเป็นการประยุกต์ใช้ค่าสถิติ F-statistic เพื่อตรวจสอบผลความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในระยะยาวหรือการทดสอบการมี cointegration ของตัวแปรด้วยการตั้งสมมติฐานหลักคือ $H_0 = \delta_1 = \delta_2 = \delta_3 = 0$ และสมมติฐานทางเลือกคือ $H_1 = \delta_1 \neq \delta_2 \neq \delta_3 \neq 0$ เนื่องจากผลที่ได้ในขั้นตอนนี้ค่อนข้างมีความเคลื่อนไหวไม่แน่นอนในลำดับความล่าช้า (lag order) ที่แตกต่างกันไป นั่นคือเมื่อลำดับความล่าช้าเปลี่ยนแปลงไปก็ทำให้ผลการวิเคราะห์เปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นจึงต้องทำการวิเคราะห์ขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่สองเป็นการประมาณค่า error correction model (ECM) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบในระยะสั้น ถ้าตัวแปรที่ทำการศึกษาไม่มี cointegration ระหว่างกันแต่มิฉะนั้นสำคัญของ error correction term ที่มีอยู่จะแสดงถึงระดับความล่าช้าของตัวแปรที่ทำการศึกษา มีลักษณะของการ cointegration อยู่ด้วยซึ่งการเลือก lagged length ที่เหมาะสมของตัวแปรแต่ละตัว โดยใช้เกณฑ์ในการเลือก 3 เกณฑ์ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ Adjust R² criterion AIC (Akaike information criterion) และ SBC (Schwartz Bayesian criterion ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จากการเลือกตามเกณฑ์ทั้ง 3 นี้ค่อนข้างให้ผลที่สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการศึกษานี้จึงยึดเอาผลจากการใช้เกณฑ์ AIC (Akaike Information Criterion) ในการวิเคราะห์เท่านั้นเนื่องจากการใช้เกณฑ์ AIC จะให้ผลความสัมพันธ์ในลำดับความล่าช้าของตัวแปรมากที่สุด (Ramazan, 2009: 1887-1893)

โดยผลการศึกษาตามขั้นตอนในกระบวนการ ARDL ที่เป็นขั้นตอนแรกของการทดสอบ cointegration ในแบบจำลองที่ศึกษาว่ามีอยู่หรือไม่ กล่าวคือเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ของแบบจำลองตามสมมติฐาน โดยการคำนวณค่าสถิติ F-statistic เมื่อทำการพิจารณาช่วงลำดับความล่าช้าตั้งแต่ 2 ถึง 12 ในแต่ละเทอม ที่เป็นผลต่างลำดับที่หนึ่งของสมการ (3.2) พบว่า ไม่มีค่าสถิติ F-statistic ที่คำนวณได้อยู่ระหว่าง 3.219 – 4.378 แต่จะอยู่เหนือค่าวิกฤตขอบเขตบนทั้งหมดคือมีค่าสูงกว่า 4.378 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก ซึ่งบอกได้ว่ามี cointegration ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายและอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีต่อการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์รายละเอียดดังตาราง 4.2

แต่อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าคือขั้นตอนที่สองที่มีการประมาณค่าโดยพิจารณา error correction term (EC_{t-1}) ตามกระบวนการ ARDL

การประมาณค่าของ Error Correction Model ตามกระบวนการ ARDL ในสมการ (3.2) แสดงได้ดังตาราง 4.5 ซึ่งเป็นการแสดงถึงการเกิดกลไกปรับการออกนอกดุลยภาพของตัวแปรที่ต้องการศึกษาให้กลับเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว ตัวแปรที่ต้องการศึกษาได้แก่ การปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ($\Delta \ln CO_2$) การใช้พลังงานขั้นสุดท้าย ($\Delta \ln EC$) และดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม ($\Delta \ln MPI$) โดยการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาวของแต่ละตัวแปรนั้นให้ผลในช่วงระยะเวลาของความล่าช้าแตกต่างกันออกไป

บทบาทของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย ($\Delta \ln EC$) และดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม ($\Delta \ln MPI$) ที่มีต่อการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ($\Delta \ln CO_2$) ในระยะสั้น เป็นดังตาราง 4.3 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเลือกช่วงล่าช้าความล่าช้าที่เหมาะสมของ AIC ในกรณีการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย ($\Delta \ln EC$) คือล่าช้าความล่าช้าที่ 0 ถึง 11 ซึ่งมีลักษณะที่ให้ค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็นลบในล่าช้าความล่าช้าที่ 9, 10 และ 11 คือมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.8527, -0.0415 และ -0.0512 ตามล่าช้า และให้ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรเป็นเครื่องหมายบวกในล่าช้าความล่าช้าที่ 0 ถึง 8 คือมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.9541, 0.2537, 0.0046, 0.0058, 0.0380, 0.2000, 0.1873, 0.0823 และ 0.1226 ตามล่าช้า โดยในล่าช้าความล่าช้าที่ 0, 1, 5 และ 9 มีนัยสำคัญทางสถิติ (ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01) ส่วนกรณีดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม ($\Delta \ln MPI$) เลือกช่วงล่าช้าความล่าช้าที่เหมาะสมของ AIC ได้ล่าช้าความล่าช้าที่ 0 ถึง 2 ซึ่งมีลักษณะที่ให้ค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็นลบในล่าช้าความล่าช้าที่ 2 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.0298 และให้ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรเป็นเครื่องหมายบวกในล่าช้าความล่าช้าที่ 0 และ 1 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0473 และ 0.0167 ตามล่าช้า โดยพบว่าล่าช้าความล่าช้าที่ 0 มีนัยสำคัญทางสถิติ (ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05) แสดงให้เห็นว่า การใช้พลังงานขั้นสุดท้ายและดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมมีผลต่อการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในช่วงล่าช้าความล่าช้าดังกล่าว

โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์ของ error correction term (EC_{t-1}) มีค่าเท่ากับ -0.1230 ซึ่งเป็นไปตามที่คาดไว้ คือ $-1 < -0.1230 < 0$ หมายความว่าค่าความคลาดเคลื่อนที่เบี่ยงเบนออกจากดุลยภาพจะค่อย ๆ ปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาว โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ (ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01) ของสัมประสิทธิ์ค่า EC_{t-1} แสดงว่า ตัวแปรการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายและดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

การศึกษาผลของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายและดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม ที่มีต่อการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ได้ผลการศึกษาดังนี้

$$\ln CO_2 = 1.1818 + 1.0720 \ln EC - 0.0934 \ln MPI \quad \dots(4.1)$$

(3.7320)   (18.3145*)   (-2.2334**)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ ( ) แสดงค่าสถิติ t – statistic (two – tailed test)

จากสมการ (4.1) แสดงให้เห็นว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายเท่ากับ 1.0720 และดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมเท่ากับ -0.0934 กล่าวคือ การเพิ่มขึ้นของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.0720 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ (ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01) และการเพิ่มขึ้นของดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลดลง ร้อยละ 0.0934 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ (ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายและดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในประเทศไทย

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาในกรณีเดียวกันนี้กับต่างประเทศในงานวิจัยของ Ferda Halicioglu (2009) และ Ilhan Ozturk and Ali Acaravci (2010) ที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ การบริโภคพลังงาน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศยุโรปพบว่า ความยืดหยุ่นของการบริโภคพลังงานในกลุ่มประเทศดังกล่าวมีลักษณะเช่นเดียวกันกับความยืดหยุ่นของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายของประเทศไทย และในส่วนของความยืดหยุ่นของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศส่วนใหญ่มีความแตกต่างกันกับความยืดหยุ่นของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย กล่าวคือความยืดหยุ่นของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศยุโรปส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งพบว่ามีเพียงประเทศเดียวในกลุ่มประเทศยุโรปที่ความยืดหยุ่นของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีลักษณะเช่นเดียวกับของประเทศไทยนั่นคือประเทศสวีเดน

ตารางที่ 4.2 ค่า F-statistic สำหรับการวิเคราะห์ Cointegration ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายและ
ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมต่อปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

Lag order	F-statistic
2	6.2526
3	5.0055
4	4.9085
5	14.4110
6	12.8072
7	10.8955
8	9.7246
9	9.9837
10	10.8642
11	10.9892
12	15.9983

หมายเหตุ : ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ค่าขอบวิกฤตของค่าสถิติ F-statistic อยู่ในช่วง 3.219 – 4.378

ที่มา : จากการคำนวณ

